

Czym jest Mesjasz? Żydowski Mesjasz czy chrześcijański Bóg?

Kontrowersyjny, lecz interesujący artykuł Ricka Richardsona próbujący przybliżyć nam żydowską i talmudyczną koncepcję Mesjasza, jakże różną od współcześnie akceptowanej w Chrześcijaństwie.

Wielu chrześcijan nie rozumie, że główną różnicą między chrześcijanami a Żydami nie jest pytanie KTO jest Mesjaszem, raczej jest to pytanie CZYM jest Mesjasz. Kiedy prosimy Żydów aby "przyjęli Jezusa" nie prosimy ich aby przyjęli żydowskiego Mesjasza, raczej prosimy ich, aby przyjęli chrześcijańskiego Boga. Dlaczego tak jest, że Chrześcijanie i Żydzi mają tak różne poglądy na to CZYM jest Mesjasz? Jeżeli jest to podstawowa różnica pomiędzy nami, to powinno mieć sens zbadanie żydowskiej koncepcji Mesjasza i odkrycie KIEDY i DLACZEGO pogląd o boskości Mesjasza stał się odmienny w chrześcijaństwie. Musimy postawić pytanie: Czy pierwotni wierzący mieli tę samą koncepcję Mesjasza jak współczesne chrześcijaństwo?

Szema

Szema jest często nazywana "żydowskim wyznaniem wiary" ponieważ zaczyna się najbardziej podstawową żydowską koncepcją "Słuchaj, o Izraelu, PAN nasz Bóg, PAN jest jeden".

Przynajmniej od czasów Ezdrasza, Żydzi mówią tę modlitwę, która zawiera trzy fragmenty Tory (5M 6:4-9 5M 11:13-21 4M 15:37-41). Modlitwa ta jest mówiona od dwóch do czterech razy dziennie. Niektórzy przypuszczają, że była to modlitwa recytowana przez Daniela, z powodu której został wrzucony do lwiej jamy. Jest istotne, że Miszna pozwala wypowiadać ją w każdym języku (nie tylko w hebrajskim) (M Sof 7:1). To jest również modlitwa, którą wielu Żydów mówi stawiając czoła śmierci z rąk prześladowców, włączając wielu, którzy poszli do komór gazowych Nazistowskich Niemiec w czasie Drugiej Wojny Światowej. Rabbi Akiba, mędrzec z drugiego wieku naszej ery, zmarły na skutek tortur Rzymian z powodu swego poparcia buntu Bar Kochby, był jednym z najbardziej znanych męczenników, który umarł z *Szema* na ustach.

Zapisy Talmudu

"Kiedy Akiwa był torturowany, nastął czas na wypowiedzenie porannej *Szema*. Wypowiedział ją i uśmiechnął się. Oficer rzymski zawołał: 'Starcze, jesteś czarownikiem (ponieważ Akiwa pozostawał niepomny na tortury), że śmiejesz się pośród swego cierpienia?'. 'Nie' odpowiedział Akiwa, 'Ale przez całe moje życie, kiedy wypowiadałem słowa: 'Będziesz miłował PANA, twego Boga z całego swego serca, z całej swej duszy i z całego swego mienia, smuciłem się, gdyż myślałem: kiedy będę mógł wypełnić to przykazanie? Miłowałem Boga całym swoim sercem i z całego swego mienia, ale miłować go z całej swej duszy (życia), nie wiedziałem, czy będę mógł to wypełnić! Teraz kiedy oddaję swoje życie, i kiedy godzina recytacji *Szema* nadeszła i moje postanowienie pozostaje trwałe, nie powinienem się radować?'. Kiedy to powiedział, jego dusza odeszła"

Ta część Pisma była głęboko zakorzeniona w życiu Żydów pierwszego wieku, i ciągle taką pozostaje. Opisuje ona zasadniczo zachowującego Torę Żyda, i to czego się od niego oczekuje. Aby odnieść się do tej części Pisma, potrzebujesz wypowiedzieć tylko pierwsze słowo: *Szema*, i jest zrozumiałe do czego się odnosisz. Kiedy jednak Jezua był pytany jakie jest największe przykazanie, poszedł wiele dalej niż danie pierwszego słowa. Nie zostawił żadnej wątpliwości o czym mówił.

Mk.12:28-31

I przystąpił jeden z uczonych w Piśmie, który słyszał, jak oni rozprawiali, a wiedząc, że dobrze im odpowiedział, zapytał go: Które przykazanie jest pierwsze ze wszystkich? (29) Jezus odpowiedział: Pierwsze przykazanie jest to: Słuchaj, Izraelu! Pan, Bóg nasz, Pan jeden jest. (Szema Izrael, Adonai eloheinu, Adonai echad). (30) Będziesz tedy miłował Pana, Boga swego, z całego serca swego i z całej duszy swojej, i z całej myśli swojej, i z całej siły swojej. (31) A drugie jest to: Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego. Innego przykazania, większego ponad te, nie masz.

Jezua wypowiedział główne wyznanie wiary żydowskiej i podkreślił monoteizm jako priorytet wiary. Mesjasz nigdy nie jest mylony z Bogiem i NIGDY nie jest uznawany za Boga. W relacjach Nowego Testamentu pierwszych wierzących, znajdziesz wiele nieporozumień w kwestii przyłączenia i nawrócenia Pogan. Znajdziesz dyskusje odnośnie wielu innych kwestii. Jednak nie znajdziesz debaty odnośnie bóstwa Jezui. Dlaczego? Powodem tej oczywistej nieobecności dyskusji w tym temacie jest to, że nie był to pogląd utrzymywany przez pierwszych wierzących. Jeśli wiara pierwszych wierzących włączałaby boskość Jezui, strony Nowego Testamentu powinny być wypełnione historiami konfliktów odnośnie takiej wiary. Pierwsi uczniowie historycznie nie zajmowali pozycji twierdzącej, że Mesjasz był Bogiem. Czy to jest to, KTO i CZYM jest Mesjasz?

Znaczenie słowa "Mesjasz".

Zanim będziemy kontynuować temat żydowskiego widzenia Mesjasza, musimy zadać pytanie: "Co oznacza słowo Mesjasz?"

Hebrajskie słowo "Masziach" znaczy "Pomazany" (bądź wybrany)-hebrajskie: Masziach (Mesjasz), greckie: Christos (Chrystus), polskie: Pomazaniec. Tytuł ten odnosi się do Najwyższych Kapłanów, Królów Izraela, a nawet do samego Izraela. W swojej książce *"Wczesny Judaizm"* Martin Jaffee pisze: *"Angielskie słowo Messiah (Mesjasz) oddaje hebrajskie 'Masziach'. W swoim najprostszym znaczeniu odnosi się do 'kogoś, kto został pomazany olejem'. Mówiąc bardziej wylewnie, identyfikuje osobę poświęconą Bogu. W Torze Mojżesza, szczególnie w księdze Leviticus termin ten jest często używany do opisu Aarona, pełniącego powierzone obowiązki kapłana sprawującego służbę ofiarniczą w Namiocie Zgromadzenia. W sensie kapłańskim, Mesjasz jest kapłanem którego służba ofiarnicza według Tory podtrzymuje relację przymierza pomiędzy Bogiem a Izraelem. Mesjasz odnosi się również do pomazańca, który służy jako król nad ludem Izraela w jego Kraju. Pierwotnym pomazańcem był Saul, pierwszy człowiek wyznaczony na króla Izraela.*

1 Sam. 24:5-6

Lecz potem ruszyło Dawida sumienie, iż uciął kraj płaszcza Saulowego,(7) I rzekł do swoich wojowników: Broń Boże, abym miał uczynić tę rzecz memu panu, pomazańcowi Pańskiemu, podnosząc swoją rękę na niego, gdyż jest pomazańcem Pańskim.

Czytamy tutaj o Dawidzie odnoszącym się do Saula jako Mesjasza Jahwe. Tak więc może być wiele różnych osób identyfikowanych poprzez historie jako mesjasz (pomazaniec). Jednak kiedy mówimy o Mesjaszu odnosimy się do Mesjasza syna Dawida, władcy końca wieku w czasie Trzeciej Świątyni i Mesjasza syna Józefa, który umiera aby zebrać na powrót Królestwo Izraela i Judy.

Boski związek

Kiedy odpowiadamy na pytanie KIM bądź CZYM jest Mesjasz, pomocne jest przeczytać, co Bóg powiedział Mojżeszowi odnośnie związku Mesjasza z Bogiem.

W Deuteronium 18:18 Bóg mówi Mojżeszowi:

Wzbudzę im proroka spośród ich braci, takiego jak ty. Włożę moje słowa w jego usta i będzie mówił do nich wszystko, co mu rozkażę.

Jak możemy wiedzieć, Mesjasz miał być "spomiędzy braci twoich" jak Mojżesz. Jego związek z boskością jest tego rodzaju, że Boże SŁOWA są włożone w usta Mesjasza. Jest ważne aby uświadomić sobie, że w całej historii Judaizmu nie przyznawano boskości Mesjaszowi. Dlaczego więc Chrześcijaństwo widzi Mesjasza jako Boga?

Czynnik Pogański

Po roku 70 przywództwo wewnątrz ruchu "Chrześcijańskiego" zostało zdominowane przez wierzących z pogan, którzy poprzednio czcili innych bogów. Jak taka rzecz mogła się stać?

Śmierć żydowskich przywódców

Poniżej znajduje się lista tych żydowskich przywódców sekty, którzy zostali zabici przed zniszczeniem Świątyni w Jerozolimie, większość z nich z rąk Rzymian bądź innych pogan:

Filip - przywiązany do kolumny i ukamienowany we Frygii - 54 r.n.e

Jakub (brat Jezusy) - kamienowany i bity na śmierć kijem - 63 r.n.e

Barnaba - wywleczony z miasta i spalony w Salaminie na Cyprze - 64 r.n.e

Marek - wleczony do pala w Aleksandrii, umarł po drodze - 64 r.n.e

Piotr - ukrzyżowany głową w dół - 69 r.n.e

Paweł - ścięty w Rzymie - 69 r.n.e

Andrzej - ukrzyżowany w Patras - 70 r.n.e

Bartłomiej - torturowany, przeżywa, następnie ścięty w Armenii - 70 r.n.e

Tomasz - wrzucony do pieca, jego pierś została przebita włóczniami w Salaminie - 70 r.n.e

Mateusz - przybity do ziemi i ścięty w Nad-Doran - 70 r.n.e

Szymon Zelota - i jego brat Juda Tadeusz, obaj uwięzieni, jeden ukrzyżowany drugi bity kijem na śmierć - 70 r.n.e

Maciej - przywiązany do krzyża na skale, ukamieniowany a następnie ścięty - 70 r.n.e

70 uczniów Jezui i towarzysze podróży apostołów - uwięzieni - 70 r.n.e

Żydowski przywódca odeszli, a w ich miejsce weszli przywódcy pochodzący z Pogan. (Funky Wegnall's New Encyclopedia, tom 6/christianity)

Początki Kościoła

Ważnym źródłem wyobcowania Chrześcijaństwa z jego żydowskich korzeni była zmiana członkostwa Kościoła, która miała miejsce do końca drugiego wieku (dokładnie kiedy i jak nie jest pewne). W tym punkcie chrześcijanie z pogańskim rodowodem zaczęli być przewyższającą liczebnie częścią w Kościele.

Pogańska czy też grecka kultura była zogniskowana wokół filozofii i mitologii z ich panteonem bóstw. Dla nich najbardziej naturalnym przypuszczeniem było, że Jezua (Jezus) był Bogiem. Ale co z tymi wszystkimi fragmentami jak Jana 1, które również mówią, że Jezus jest Bogiem? Pamiętajmy, że większość naszej interpretacji Pisma pochodzi z perspektywy tych wczesnych "ojców Kościoła", którzy do drugiego wieku pochodzili w większości z pogan wykształconych w greckiej filozofii.

W "Historii Boga" Karen Armstrong pisze: "Podobnie jak boska mądrość, "Słowo" symbolizowało pierwotny plan dla stworzenia. Kiedy Paweł i Jan mówili o Jezusie jakby myśleli, że miał pewien rodzaj preegzystencji, nie sugerowali oni, że był on "drugą osobą Boską" w późniejszym trynitariańskim sensie. Wykazali oni, że Jezus przekroczył doczesny i osobisty rodzaj istnienia. Ponieważ "moc" i "mądrość", którą reprezentował były czynnikami, które pochodziły od Boga, miał w pewien sposób wyrażenia "to co było od początku". Te idee były zrozumiałe w bezpośrednim żydowskim kontekście, chociaż później chrześcijanie z pogańskim rodowodem zaczęli interpretować je odmiennie. W Dziejach Apostolskich, napisanych około 100 r.n.e możemy zobaczyć, że pierwsi chrześcijanie, ciągle mieli całkowicie żydowską koncepcję Boga.

Martin Jaffee pisze znowu: "Kanoniczna Księga Przepowiedni portretuje mądrość jako będącą Bożą towarzyszką od początku czasu. Obraz ten był przetwarzany przez świat starożytnego Judaizmu. Informował wielu odnośnie Filońskiego opisu Tory jako boskiego logosa (słowa, zasady) poprzez który Boska Istota wymyśliła świat, który zaistniał. Wszystko co istnieje, jest tak jak powinno być, ponieważ struktura świata jest podtrzymywana przez boską myśl, Torę."

Do drugiego wieku przywództwo Chrześcijaństwa odsunęło się od mniejszości żydowskiej (wykształconej w Torze) do większości greckiej (wykształconej w greckiej kulturze, filozofii i mitologii). Odkąd w żydowskiej sekcji zaczęła dominować grecka większość, także grecki politeistyczny pogląd na Boga stał się donującym.

Encyklopedia Britannica mówi:

"Trynitarianie i Unitarianie trwali we wzajemnej konfrontacji, później w początkach III wieku, ciągle stanowili (Unitarianie) ogromną większość".

W miarę upływu czasu, to co było poglądem większości, stało się poglądem mniejszości. W końcu poprzez wyznania wiary (creda) i różnorodne sobory Kościoła i ukształtowanie się Chrześcijaństwa jako religii państwowej, boskość Mesjasza stała się oficjalną doktryną Kościoła.

Funk & Wagnall's New Eyclopedia (Vol. 6/christianity) Sobory i Creda

"Wczesne creda rozpoczęły proces precyzowania boskości w Chrystusie, zarówno w odniesieniu do boskości w Ojcu i relacji do człowieczeństwa w Chrystusie. Końcowe sformułowania tych relacji przysły w serii oficjalnych Soborów Kościoła w okresie IV i V wieku.n.e. - szczególnie w Nicei w 325 r.n.e i Chalcedonie w 451 r.n.e, które ustaliły doktrynę Trójcy i dwóch natur Chrystusa w formie ciągle akceptowalnej przez większość chrześcijan. Aby ustalić te sformułowania, Chrześcijaństwo musilo skryształizować swoją myśl i język, tworzone w procesie filozoficznej teologii, zarówno greckiej jak i łacińskiej, która miała stać się dominującym systemem intelektualnym w Europie na więcej niż tysiąc lat.

Wiara w trójjedynego Boga stała się jedynym akceptowanym poglądem na naturę Boga. Ktokolwiek wierzył inaczej był skazywany na śmierć, chociaż byli tacy, którzy nie postrzegali ortodoksyjnego stanowiska Trynitarian jako poprawnego. W swoim artykule

"Kosmiczny 'lamacz kodów' - pobożny heretyk" o Sir Izaaku Newtonie , **Karl Gilberson pisze:**

Newton zaczął snuć refleksje na temat chrześcijańskich doktryn i zdecydował, że anglikański status quo był przestępstwem prawdziwego oryginalnego chrześcijaństwa. Te rozmyślenia zaprowadziły go do napisania ponad miliona słów na temat teologii i studiów biblijnych - więcej niż napisał na jakikolwiek inny temat. Teologiczne dochodzenia Newtona przekonały go, że doktryna Trójcy była fałszywym zwycięstwem zwiedzenia Antanazego w IV w.n.e. Newton przekonywał, że Pismo było zmienione i wcześniejsi pisarze chrześcijańscy byli błędnie cytowani, aby wykazać, że trynitarianizm był pierwotną wiarą.

Jak Newton mógł wierzyć, że Pismo było zmienione? Czy było to stwierdzenie desperacji, czy miało jakieś podstawy ku temu? Zbadamy ten temat później .

Gilberson kontynuuje:

" Newton odrzucił to co postrzegał jako fałszywą religię, która go otaczała - batwochwalczą wiarę, która czciła Chrystusa jako Boga, podczas kiedy był on tylko pośrednikiem pomiędzy Bogiem a człowiekiem.

Newton był zmuszony wyznawać ten pogląd częściowo w ukryciu. Stanowisko unitariańskie (wiara w jednego Boga) zaczęło jednak czynić pewne postępy w amerykańskich koloniach. Tacy godni uwagi ludzie jak Benjamin Franklin, czy Tomas Jefferson byli Unitarianami. Jefferson odnosił się do Trójcy jako: "Niezrozumiałej propozycji mistycyzmu Platona, twierdzącego, że trzech są jednym, a jeden jest trzema, a jednak: jeden nie jest trzema a trzech nie są jednym. Nigdy nie miałem dość rozumu by zrozumieć Trójcę, a wydawało mi się że zrozumienie musi poprzedzać akceptację". Jefferson wierzył także , że ruch "jednego Boga" ogarnie cały naród jeżeli będzie mu dana wolność religijna wyśniona przez Ojców. W liście do Jamesa Smitha w grudniu 1822 pisze: *"Wyrażna i prosta jedność Stwórcy wszechświata, jest teraz w przewadze we wschodnich stanach, świta w zachodnich i postępuje ku południu, a ja z przekonaniem oczekuję, że obecna generacja ujrzy jak unitarianizm staje się główną religią Stanów Zjednoczonych.* Doktryna Trójcy, jednakże, była zbyt zakorzeniona aby była tak łatwo odrzucona, a ci, którzy nie przyjęli tej wiary, byli obdarzeni etykietą niechrześcijan. Chociaż pogląd "jednego Boga" nie jest powszechny pomiędzy chrześcijanami dzisiaj, pierwsi naśladowcy Jezusy (Jezusa) nie czuliby się niewygodnie z nim.

Wczesne koncepcje

W Exploring Church History, Howard Vos pisze:

Jednym z najwcześniejszych błędów był Ebionityzm. Pojawiający się w pełnej rozwiniętej formie w II wieku, był w rzeczywistości tylko kontynuacją judaistycznej opozycji do apostoła Pawła. Pewne grupy wydawały się mieć jeszcze precyzyjne poglądy co do zasadniczych prawd zbawienia, nalegały jednak na przestrzeganie Prawa jako sposobu życia. Większość zaprzeczała Bóstwu Chrystusa. Te poglądy podtrzymywali w staraniu, aby zachować prawdziwy monoteizm. Kładli duży nacisk na Prawo w ogóle i obrzezanie oraz zachowywanie Sabatu w szczególności. Ebionityzm praktycznie zanikł do V wieku. Miał mały, jeśli jakikolwiek, trwały wpływ na Kościół.

Kim byli Ebionici?

Encyklopedia Britannica (11 edycja) podaje:

"Epifaniusz ze zwykłym sobie zamieszczeniem stworzył dwie odrębne sekty Ebionotów i Nazareńczyków. Obie nazwy, jak jednak wiemy, odnoszą się do tych samych ludzi, przy czym ostatnia nawiązuje do nazwy czasów apostołskich. (Dz.Ap 24:5) "Maż ten, stwierdziliśmy to bowiem, jest rozsądkiem zarazy i zarzewiem niepokojów wśród wszystkich Żydów na całym świecie i przywódcą sekty nazareńczyków." A poprzednia jest terminem zwykle odnoszonym do nich w literaturze Kościelnej z II i III wieku. Pochodzenie Nazareńczyków i Ebionitów jako oddzielnych sekt jest bardzo niejasne, ale może być datowane z dużym prawdopodobieństwem od edyktu Hadriana który w 135 roku, w końcu rozproszył stary Kościół Jerozolimski"

Pamiętajmy, że były różnorodne nieporozumienia między Pawłem a tymi wierzącymi z Jerozolimy, do których często odnosi się NT jako do "tych z obrzezania" czy "judaizujących". Ważne jest jednak, żeby zauważyć że dysputy były prowadzone odnośnie zastosowania Prawa, NIGDY nie odnośnie Bóstwa Jezusi (Jezusa). Dlaczego? Ponieważ rozumienie Pawła w tym temacie *nie różniło się* od ich rozumienia. Większość dysput odnośnie bóstwa Jezusa zaczęła się długo po śmierci Pawła. Jeżeli ci wcześniejsi naśladowcy nie wierzyli, że Jezus był Bogiem, to w co wierzyli?

Adopcjoniści

W "Ortodoksyjnym skażeniu Pisma" **Bart Ehrman** pisze:

Chrześcijanie drugiego i trzeciego wieku na ogół - pomimo teologicznej perswazji – twierdzili, że podzielają poglądy najwcześniejszych naśladowców Jezusa. W odniesieniu przynajmniej do adopcjonistów współczesni badacze mają wielkie

roszczenia. Ci chrześcijanie nie zapoczątkowali swego widzenia Chrystusa: adopcjonistyczna Chrystologia może być wywodzona ze źródła, które datuje się przed napisaniem NT. **Erhman** kontynuuje: Krytyczna analiza form NT credo, hymnów i kazań spójnie wykazuje wcześniejszą warstwę tradycji, która była teologicznie modyfikowana przed włączeniem ich do literackich kanonów. Wiele tych przedliterackich tradycji dowodzi adopcjonistycznych poglądów.

W szczególności odnośnie Ebionitów, Ehrman pisze:

Według ortodoksyjnych źródeł Ebionici wywodzili sami swoje pochodzenie z czasów apostołskich, i jak najwcześniejsi naśladowcy Jezusa starali się zachować swoją żydowską identyfikację i zwyczaje, włączając praktyki obrzezania i kaszrutu. Są oni na ogół portretowani jako adopcjoniści którzy odrzucają zarówno pojęcie preegzystencji Jezusa jak i doktrynę jego narodzenia z dziewicy, twierząc, w miejsce tego, że był "normalną" ludzką istotą, narodzoną w naturalny sposób. Bóg wybrał go aby był jego Synem od jego chrztu i dał mu jego mesjańską misję. Wypełnił ją przez śmierć na krzyżu, po której Bóg wzbudził go z martwych i wywyższył na niebiosa. Źródła zgadzają się, że Ebionici przyjmowali za wiążący autorytet ST (i dlatego trwającą ważność Prawa) ale odrzucali autorytet odstępczego apostoła Pawła. Źródła nie są zgodne odnośnie charakteru i zarysów ewangelii używanej przez Ebionitów. Większość ojców od wczesnego II wieku (Papiasz) do późnego IV (Jerome) twierdzą, że zawierały skróty z Mateusza (z powodu najbardziej żydowskiego charakteru) napisanej w hebrajskim, tej krócej brakuje wstępnych rozdziałów, to jest opisu "cudownych narodzin" Jezusa.

Jest naturalnym przypuszczeniem, że Ebionici po prostu usunęli ten tekst, który nie zgadzał się z ich poglądami. Jednak nie ma żadnych historycznych dowodów że ta grupa praktykowała zmiany lub usunięcia tekstu w celu potwierdzenia swoich szczególnych wierzeń. Istnieją jednak przytłaczające dowody, że ci którzy podzielali doktrynę boskości Jezusa, nie tylko zmieniali, ale dodawali często do tekstu własne myśli i było to sposobem ich postępowania. Nie było to czynione, aby wprowadzać w zwiedzenie, ale w szczerym wysiłku "rozjaśnienia" tekstu. Rezultatem jednak są tysiące możliwych do zweryfikowania, zniekształconych dokumentów, które były używane w opracowywaniu tekstów, nazywanych teraz Nowym Testamentem.

Rozwój Chrystologii.

Dodatkowe "rozjaśniające" wysiłki podnoszono w celu sformułowania różnorodnych "Chrystologii", będących naturalnymi próbami wyjaśniania Pism Hebrajskich z perspektywy greckiej filozofii. W końcowym efekcie rozwinęły się cztery podstawowe chrystologie w Nowym Testamencie.

Funk & Wagnall New Encyclopedia (tom 6)

W Nowym Testamencie

*Najwcześniejsi chrześcijanie wyrażali swoją Chrystologię tytułami i mitologicznymi wzorcami zapożyczonymi z religijnego środowiska Palestyny I wieku, gdzie zarówno hebrajskie jak i helenistyczne, greckie koncepcje Boga, historii i przeznaczenia zostały użyte w trakcie jej tworzenia. Szczególnie ważne w rozumieniu Nowo Testamentowej Chrystologii jest zyskująca na popularności eschatologiczna świadomość czasu. Wielu współczesnych badaczy myśli, że Jezus dzielił tę świadomość życia w końcowym okresie świata. Cztery wczesne wzory myśli chrystologicznej mogą być zauważone w Nowym Testamencie. Najwcześniejsze z nich mają dwie ogniskowe - patrzenie w tył na życie Jezusa jako sechatologicznego proroka i sługę Boga - i w przód na powtórne przyjście Chrystusa jako Mesjasza, Syna Człowieczego. W **drugim** - dwufazowym sformułowaniu chrystologicznym ziemski Jezus jest również widziany jako prorok - sługa dni ostatnich, jednak w tym samym czasie jest ogłoszony Panem, Chrystusem i Synem Bożym w czasie swego zmartwychwstania i wywyższenia. W **trzecim** wzorze, te pozmartwychwstaniowe tytuły były stosowane retrospektywnie do Jezusa w jego ziemskim okresie, aby wyartykułować naturalne powiązanie między ziemską służbą Jezusa, a jego rolą jako Zbawiciela. Formuła posłania rozwinęła się z Bogiem jako podmiotem, jego Synem jako dopełnieniem i oświadczeniem zbawczego celu jak w Jana 3:16" Albowiem tak Bóg umiłował świat, że Syna swego jednorodzonego dał, aby każdy, kto weń wierzy, nie zginął, ale miał żywot wieczny". Pierwotnie moment posłania był identyfikowany Jezusowym "chrztem Jana" i głosem pochodzącym z nieba. "To jest Syn mój umiłowany, którego sobie upodobałem." MK 1:11 W odnoszących się do Narodzenia Pańskiego historiach Mateusza i Łukasza moment posłania jest pchnięty jednak do poczęcia bądź narodzenia Jezusa. To nie jest jeszcze chrystologia preegzystencji i inkarnacji ani metafizycznej boskości, wyraża tylko rolę jaką odgrywał człowiek Jezus w historii zbawienia i Bożej inicjatywy w tej roli. W **czwartym** wzorze wyrażonym w chrystologicznych hymnach helenistyczno-żydowskiego Kościoła, Jezus jest identyfikowany z Boską Mądrością bądź Logosem. Filozoficzno-hellenistyczny Judaizm pojmował Logos jako spersonifikowanego przedstawiciela Boskiej Istoty, pośrednika stworzenia, objawienia i działań odkupieńczych. Ziemski Jezus był teraz widziany jako wcielenie tej preegzystującej Mądrości bądź Logosa. Wcześni chrześcijanie zastosowali tę żydowską spekulację aby podkreślić, że Bóg którego spotkali w Jezusie, nie był nieznanym Bogiem, ale był tym samym Bogiem, którego napotkali wcześniej w stworzeniu, w ludzkim doświadczeniu religijnym i historii Izraela. W pismach Jana, ojcowsko-synowska relacja Jezusa z Bogiem jest odniesiona z powrotem do wieczności, i to utożsamienie Syna z wcielonym Logosem zaowocowało użyciem terminu "Bóg" w stosunku do preegzystującego Słowa, wcielonego Syna i zmartwychwstałego Chrystusa. Ale termin "Bóg" w tym kontekście jest dokładnie usubtelniony. SYN NIE JEST BOGIEM-W-SOBIE. Raczej, poprzez Syna, Bóg "wychodzi z siebie" objawiając się w dziele stworzenia, objawienia i zbawienia. Konsekwentnie, "Syn Boży" i "Syn", które to terminy pierwotnie wyrażały role w historii zbawienia, zyskały metafizyczne odniesienie i zaczęły opisywać jego boską istotę.*

Syn Boży

Wiele hebrajskich fraz i abstrakcyjnych koncepcji było obcych dla nowych przywódców Kościoła pochodzących z Pogan. Wiele zamieszania odnośnie boskości Jezusy zaczęło się od niezrozumienia mesjańskiego tytułu "Syn Boży". Paganie rozumieli ten tytuł jako "Bóg Syn". Powtarzam raz jeszcze, nie był to celowy wysiłek, aby kogokolwiek zwieść. Była to naturalna interpretacja dla ludzi wychowanych w kulturze greckiej.

W "Doctrine of the Trinity" Sir Anthony Buzzard pisze: *Odpowiedzialni historycy, zarówno świeccy jak i religijni, zgadzają się, że Żydzi czasów Jezusa podtrzymywali wiarę w jednoosobowego Boga. Historia Kościoła pokazuje, że koncepcja nawet dwóch różnych osób w Bogu – Ojca i Syna – nie otrzymała formalnej aprobaty w społeczności chrześcijańskiej, aż do trzystu lat po służbie Jezusa na Soborze w Nicei w 355 roku. To nie ignoruje kontrowersji, które powstały jako wynik twierdzenia Jezusa odnośnie swego "Synostwa Bożego". Jednak to twierdzenie nie powinno być mylone z dużo późniejszym roszczeniem Kościoła, że był on "Bogiem Synem".*

Jan 1:32

*Jan świadczył też, mówiąc: Widziałem Ducha, zstępującego z nieba jakby gołębicą; i spoczął na nim. I ja go nie znalazłem; lecz Ten, który mnie posłał, abym chrzczył wodą, rzekł do mnie: Ujrzysz tego, na którego Duch zstępuje i na nim spocznie, Ten chrzci Duchem Świętym. A ja widziałem to i złożyłem świadectwo, że ten jest **Synem Bożym**. Nazajutrz znowu stał Jan z dwoma uczniami swoimi. I ujrawszy Jezusa przechodzącego, rzekł: Oto Baranek Boży. A owi dwaj uczniowie, usłyszawszy jego słowa, poszli za Jezusem. A gdy Jezus się odwrócił i ujrzał, że idą za nim, rzekł do nich: Czego szukacie? A oni odpowiedzieli mu: Rabbi! (to znaczy: Nauczycielu) gdzie mieszkasz? Rzekł im: Pójdźcie, a zobaczycie! Poszli więc i zobaczyli, gdzie mieszka, i pozostali u niego w tym dniu; a było to około dziesiątej godziny. Andrzej, brat Szymona Piotra, był jednym z tych dwóch, którzy to słyszeli od Jana i poszli za nim. Ten spotkał najpierw Szymona, brata swego, i rzekł do niego: Znaleźliśmy **Mesjasza** (to znaczy: Chrystusa). I przyprowadził go do Jezusa. Jezus, spojrzawszy na niego, rzekł: Ty jesteś Szymon, syn Jana; ty będziesz nazwany Kefas (to znaczy: Piotr). Następnego dnia chciał udac się do Galilei; i spotkał Filipa, i rzekł do niego: Pójdź za mną! A Filip był z Betsaidy, miasta Andrzeja i Piotra. Filip spotkał Natanaela i rzekł do niego: **ZNALEŻLIŚMY TEGO**, o którym pisał w zakonie Mojżesz, a także prorocy: Jezusa, syna Józefa, z Nazaretu. Wtedy Natanael rzekł do niego: Czy z Nazaretu może być coś dobrego? Filip n to: Pójdź i zobacz! A gdy Jezus ujrzał Natanaela. Idącego do niego, rzekł o nim: Oto prawdziwy Izraelita, w którym nie ma fałszu. Rzecze mu Natanael: Skąd mnie znasz? Odpowiedział mu Jezus i rzekł: Zanim cię zawołał Filip, widziałem cię, gdy byłeś pod drzewem figowym. Odpowiedział mu Natanael: Mistrzu! Ty jesteś **Synem Bożym**, Ty jesteś **królem Izraela**.*

Czy Jan i Natanael proklamowali, że Jezua był Bogiem? Nie, tytuł "Syn Boży" jest tytułem mesjańskim. Oni **TWIERDZILI**, że Jezua był Mesjaszem, **NIE** mówili, że był Bogiem. Zbadajmy inne miejsca Pisma, gdzie widzimy odniesienia do syn(ów) Bożych. W księdze Exodus widzimy dzieci Izraela nazwane Synem Bożym.

Exodus 4:22

I powiesz do faraona: tak mówi Pan: Moim synem pierworodnym jest Izrael. Mówię do ciebie: Wypuść syna mojego, aby mi służył. Jeśli będziesz się wzbraniał od wypuszczenia go, Ja zabije twego syna pierworodnego.

Frazę *syn Boży* można znaleźć 46 razy w Biblii (tylko raz w Tanach/Stary Testament). Frazę *synowie Boży* (l. mnoga) 11 razy w całej Biblii (5 razy w Tanach/Stary Testament). Jednym z miejsc w ST gdzie ją możemy znaleźć jest Daniel 3:25. Fraza ta jest często używana jako "dowód" preegzystencji Jezusy. Jako, że Jezus jest nazwany Synem Bożym" w Nowym Testamencie, to Starotestamentowe odniesienia muszą odnosić się do niego również. Czy to jest napewno *to*, o czym się tu mówi?

Daniela 3:25

*A on odpowiadając rzekł: Oto ja widzę czterech mężów chodzących wolno w środku ognia i nie ma na nich żadnego uszkodzenia, a wygląd czwartej osoby podobny jest do anioła (**syna Bożego** – w hebrajskim).*

W tradycji żydowskiej tym czwartym mężem chodzącym pośród ognia jest "anioł Boży". Miejsca w Starym Testamencie, gdzie możemy znaleźć frazę "synowie Boży", szczególnie te w księdze Joba (1:16 2:1 38:7) również są odnoszone do istot anielskich. Fraza ta jednak może również oznaczać naśladowców i wybrańców Bożych. Z pewnością większość miejsc w Nowym Testamencie powinna być odczytywana właśnie w ten sposób.

Jana 1:12

Tym zaś, którzy go przyjęli, dał prawo stać się dziećmi Bożymi, tym, którzy wierzą w imię jego.

Rzymian 8:14

Bo ci, których Duch Boży prowadzi, są dziećmi Bożymi.

Filipian 2:15

Abyście się stali nienagannymi i szczerymi dziećmi Bożymi bez skazy pośród rodu złego i przewrotnego, w którym świecicie jak światła na świecie.

1 Jana 3:1-2

Patrzcie, jaką miłość okazał nam Ojciec, że zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi i nimi jesteśmy. Dlatego świat nas nie zna, że jego nie poznał. Umiłowani, teraz dziećmi Bożymi jesteśmy, ale jeszcze się nie objawiło, czym będziemy. Lecz wiemy, że gdy się objawi, będziemy do niego podobni, gdyż ujrzymy go takim, jakim jest.

Paweł mówi nam (Rzym 8:14), że każdy, kto jest prowadzony przez ducha jest “synem Bożym”, a Jan (1 Jana 3:1-2), że “jesteśmy” “teraz” “synami Bożymi”. Paweł i Jan z pewnością nie sugerują nam, że jesteśmy Bogiem.

Kim jestem?

Czasami jest pożyteczne spojrzeć na więcej niż jedno świadectwo tego samego wydarzenia, aby w pełni zobaczyć o czym jest mowa. Kiedy Jezua zapytał swych talmidim (uczniów) *kim wierzą, że on jest*, widzimy, że Marek, Łukasz i Mateusz podają drobne różnice w wersjach tego wydarzenia.

Marek 8:29

I zapytał ich: A wy za kogo mnie uważacie? Wtedy Piotr, odpowiadając, rzekł mu: Tyś jest Chrystus.

Łukasz 9:20

I rzekł do nich: A wy za kogo mnie macie? A Piotr odpowiedział, mówiąc: Za Chrystusa Bożego.

Mateusz 16:15

On im mówi: A wy za kogo mnie uważacie? A odpowiadając Szymon Piotr rzekł: Tyś jest Chrystus, Syn Boga żywego.

Tutaj Piotr wyznaje, że Jezua jest Mesjaszem, *nie mówi*, że jest on Bogiem.

Powrót wygnańców

Gdzie jeszcze w Piśmie możemy znaleźć frazę “syn(owie) Boga żywego”? Możemy ją znaleźć w pierwszym rozdziale księgi Ozeasza. Ozeasz był prorokiem Izraela (północnego królestwa) w czasach podzielonego królestwa.

Ozeasz 2:1, 2

A liczba synów Izraela będzie jak piasek morski, którego nie można ani zmierzyć ani zliczyć. I będzie tak, że zamiast mówić do nich: Wy nie jesteście moim ludem, będzie się do nich mówiło: Synami Boga żywego jesteście. Potem zbiorą się razem synowie Judy i synowie Izraela i ustanowią nad sobą jedną głowę, i wyruszą z kraju, bo będzie wielki dzień Jezreela.

W tym fragmencie widzimy północne królestwo (Dom Izraela), który stracił swoją identyfikację ponieważ nie podążali za Bożymi instrukcjami, wracających z wygnania przy końcu wieku. W tym będą pokutować (wrócą do Boga) i będą na powrót zjednoczeni z północnym królestwem (Juda) i będą mieć “jedną głowę” – “Mesjasza syna Dawida”, który będzie rządził światem z Jerozolimy. Zanim jednak, Mesjasz, syn Dawda będzie mógł rządzić, północne królestwo, Izrael musi wrócić z wygnania. Paweł odnosi się do tego w Rzymian 8.

Rzymian 8:19 *Bo stworzenie z tęsknotą oczekuje objawienia synów Bożych.*

Widzimy, że wyrażenie “syn Boży” nie oznacza “Bóg-Syn”, lecz jest to raczej tytuł mesjański powiązany z powrotem z wygnania. Ale jeżeli wszystko to, co się wydarzyło, było niezrozumieniem hebrajskiego tytułu “syn Boży”, dlaczego wiara w Jezusa jako Boga była tak wytrwale wyznawana przez ostatnie 2000 lat? Jednym z powodów jest to, że kiedy widzisz życie z pewnej perspektywy, wszystkie interpretacje, wyjaśnienia czy “korekty” podświadomie są czynione aby podeprzeć tę perspektywę.

Widzimy po prostu to, co chcemy zobaczyć.

Skazanie Pisma

Wcześniej, bo II wiek jest czasem, kiedy ortodoksja kościelna zaczęła rozwijać się w większość w Kościele i poprzez II i III wiek, dokumenty, które będą stanowić Nowy Testament zostały zrewidowane, aby potwierdzić ortodoksyjny pogląd. Jeszcze raz, Ehrman dokumentuje wiele z tych rewizji. To były chrystologiczne debaty II i III wieku, które w końcu doprowadziły do sformułowania doktryny Trójcy.

Ehrman pisze: “Ortodoksyjni skrybowie *niezadko zmieniali tekst*, który mógł sugerować, że Jezus stał się Synem Bożym od swego chrztu (Łk. 3:22 Dz.Ap. 10:37,38 Jana 1:34), bądź od swego zmartwychwstania (Rzym. 1:4), czy od jakiegoś niesprecyzowanego momentu swego życia (Łk. 9:35 1 Jana 5:18). Jednocześnie *zmieniali inne fragmenty*, aby uwydatnić ich pogląd, że Jezus był już Synem Bożym przed swoim chrztem (Mk. 1:1), bądź nawet przed swoim przyjściem na świat (Mt. 1:18). Z pewnością, najbardziej powszechnym, antyadopcjonistycznym skazaniem jest po prostu określenie Chrystusa jako “Boga”. Czasami te zmiany są szeroko poświadczone (1 Tym. 3:16 Jana 1:18), częściej pojawiają się w okrojonej części tradycji (Mk. 1:3 1 Jana 3:23 Jana 10:33 19:40), bądź wyłącznie pośród wczesnych wersji (Łk. 1:17,76, 2:26). Okazjonalnie, takie zmiany pojawiają się w manuskryptach, które mogą być rzeczywiście datowane na czas, którego dotyczą (2 Ptr. 1:2 Judy 5). Nawet kiedy wspierające świadectwa są jednakowo późne, reprezentują jednak ślady wcześniejszego wieku (Mk. 3:11 Łk. 7:9 8:28). Ponadto, boskość Chrystusa jest czasami stwierdzana przez zmianę orzeczeń w których jego cechy charakterystyczne i działania są przypisywane Bogu (np. odniesienia do Bożej krwi czy cierpienia Dz.Ap. 20:28 1 Ptr. 5:1) i na odwrót – Boże są przypisywane jemu (Chrystus jako “sędzia Ziemi” 1 Kor. 10:5-9). *W końcu, ortodoksyjny nacisk na boskość Jezusa prowadzi czasami do zdjęcia akcentu z jego człowieczeństwa. Na ile możemy osądzić skrybowie nigdy nie wyeliminowali poglądu, że Jezus był w pełni człowiekiem. To mogłoby wpłatać ich w inny rodzaj problemów, gdyż teksty te mogłyby być wykorzystane jako potwierdzenie Chrystologii Dokejskiej, której protoortodoksi sprzeciwiali się na innym froncie. Ale skrybowie zmodyfikowali teksty, które mogłyby sugerować ludzką słabość i kruchość, a które nie były odpowiednie dla kogoś postrzeganego jako istota Boska, czasami zmieniając fragmenty, które sugerowały, że Chrystus nie wiedział wszystkiego, bądź nie był duchowo doskonały (Łk. 2:40) oraz fragmenty sugerujące jednoznacznie, że był śmiertelny (Jana 19:5), bądź podejrzanym o możliwość ulegnięcia ludzkim pokusom i grzechowi (Hebr. 2:18 10:29).”*

Kilka przykładów zmian w tekście NT:

Mateusz 1:18 *zmieniony tekst:* ”A z **narodzeniem** Jezusa Chrystusa było tak...” *tekst oryginalny:* “A z **początkiem** Jezusa Chrystusa było tak...”

Łukasz 2:33 *zmieniony tekst:* “A **Józef** i jego matka dziwili się temu, co mówiono o nim” *tekst oryginalny:* “A **ojciec** i matka jego dziwili się temu, co mówiono o nim”

Łukasz 3:22 *zmieniony tekst:* “I zstąpił na niego Duch Święty w postaci cielesnej jak gołębica, i odezwał się głos z nieba: **Tyś jest Syn mój umiłowany, którego sobie upodobałem**” *oryginalny tekst:* “I zstąpił na niego Duch Święty w postaci cielesnej jak gołębica, i odezwał się głos z nieba: **Synem moim jesteś. Dziś cię zrodziłem**”.

Łukasz 9:35 *zmieniony tekst:* “I stał się głos z obłoku mówiący: **Ten jest Syn mój miły, tego słuchajcie**” (BG) *oryginalny tekst:* “A z obłoku odezwał się głos: **Ten jest Syn mój, wybrany, tego słuchajcie**”.

Jana 1:34 *zmieniony tekst:* “A ja widziałem to i złożyłem świadectwo, że ten jest **Synem Bożym**” *oryginalny tekst:* “A ja widziałem to i złożyłem świadectwo, że ten jest **wybranym Bożym**”.

1 Tym. 3:16 *zmieniony tekst:* “A zaprawdę wielka jest tajemnica pobożności, że **Bóg objawiony jest w ciele**” *oryginalny tekst:* “Bo bezsprzecznie wielka jest tajemnica pobożności: **Ten, który objawił się w ciele**”.

Wcześni, pochodzący z pogan “ojcowie kościoła” czynili ogromne wysiłki, aby utrwalić zrozumienie Jezusa jako Boga. Koncepcja Mesjasza będącego Bogiem jest tą koncepcją, której Żydzi, nawet ci z pierwszego wieku NIGDY nie utrzymywali. Mesjasz miał być namaszczonego (pomazanego) królem i synem Bożym, ale NIE BYŁ uważany za Boga.

Psalm 2:2

2 *Powstają królowie ziemscy*

I książęta zamawiają się spolem

Przeciw PANU i POMAZŃCOWI jego:

6 *Ja ustanowilem KRÓLA mego na Syjonie,
Świętej górze mojej.*
7 *Ogłoszę zarządzenie PANA:
Rzekł do mnie: SYNEM MOIM JESTEŚ,
DZIŚ CIĘ ZRODZIŁEM.*

Dwóch Mesjaszy

Mesjasz jest Bożym pośrednikiem przez którego Izrael urzeczywistnił swoje odkupienie. W ortodoksyjnym Judaizmie wierzy się, że przy końcu wieku pojawi się dwóch Mesjaszy; Mesjasz syn Józefa (cierpiący sługa) i Mesjasz syn Dawida (zwycięski król). Według tradycji, Mesjasz syn Józefa umożliwi dwóm królestwom (Juda i Izrael) ponowne połączenie. Jednak ten wysiłek, będzie kosztował Mesjasza syna Józefa śmierć. Kiedy się to stanie, Mesjasz syn Dawida, będzie władał obydwoma domami Izraela z Trzecią Świątynią odbudowaną w Jerozolimie jako centrum czci dla całego świata.

W Talmudzie (*Sukkot 52 a*) czytamy: “ Jaki jest powód żałoby (odnośnie Zach. 12:10)? R. Dosa i Rabbini różnią się w tym punkcie. Jedni wyjaśniają, że powodem jest zabicie Mesjasza syna Józefa, a drudzy, że zabicie Złych skłonności. “Jest dobrze, według tego, który tłumaczy, że za powód przyjmujemy zabicie Mesjasza syna Józefa, gdyż to dobrze koresponduje z wersem Pisma: 'I spojrzą na mnie, ponieważ go przebudli, i będą go oplakiwać, jak się oplakuje jedynaka'.”

Raz jeszcze w *Sukkot 52 a* czytamy (jako interpretację Ps. 2:7): “ Nasi Rabbini uczyli: 'Święty, niech będzie błogosławiony, powie do Mesjasza, syna Dawida (niech objawi się prędko za naszych dni!) 'Proś mnie o co chcesz, a dam ci, jak jest powiedziane: 'ogłoszę zarządzenie itd. Dziś cię zrodziłem, proś mnie a dam ci narody w dziedzictwo'. Ale kiedy zobaczy, że Mesjasz syn Józefa jest zabity, powie do Niego: 'Panie wszechświata, proszę cię tylko o dar życia'. 'Co do życia', odpowie mu, 'Twój ojciec Dawid już prorokował to odnośnie ciebie', 'jak jest powiedziane: 'Prosił o twoje życie, a ty je mu dałeś (nawet na wieki)'.”

Mesjasz syn Józefa

Przyjrzyjmy się na powrót żydowskiemu widzeniu Mesjasza. Pamiętajmy, że jest dwóch Mesjaszy w żydowskiej teologii; Mesjasz syn Józefa, następnie Mesjasz syn Dawida. To śmierć Mesjasza syna Józefa przywraca jedność dwóm królestwom Izraela. Wcześni naśladowcy Jezusy wierzyli, że Izajasz prorokował o Jezui we fragmentach takich jak Iz. 53:5. Dzisiaj, te fragmenty są często interpretowane jako odnoszące się do Izraela jako narodu, jednak **Martin Jaffee** wykazuje w swojej książce “*Wczesny Judaizm*”: “*Identyfikacja tego boskiego sługi jest odnoszona do Izraela, ale sługa ten ma za zadanie również 'podnieść plemiona Jakuba'. Czy Izrael więc jest swoim własnym odkupicielem?*” Jako, że Mesjasz syn Józefa przychodzi pierwszy, czego powinniśmy oczekiwać i skąd będziemy wiedzieć kiedy on przyjdzie? Wiemy, że Mesjasz syn Dawida będzie potomkiem króla Dawida, ale co z Mesjaszem synem Józefa? Czy będzie potomkiem Józefa? Nie, to nie jest powód dlaczego nazwany jest Mesjaszem synem Józefa. Jednym z powodów nadania mu tego tytułu jest to, że nie będzie najpierw rozpoznany. Tak jak Józef objawiający się swoim braciom, identyfikacja Mesjasza syna Józefa pozostanie zakryta, aż on sam się objawi. Dziewiąty rozdział księgi Daniela jest często nazywany “Proroctwem 70 tygodni (490 lat)”. Ludzie pierwszego wieku wierzyli, że proroctwo to przewidywało kiedy przyjdzie Mesjasz. Daniel żył w Judei 100 lat po tym jak północne królestwo (Izrael) zostało uprowadzone do niewoli przez Asyrię. Kiedy Daniel był młodzieńcem, Jerozolima i pierwsza Świątynia została zniszczona, a naród Judy został również zabrany do niewoli. Daniel dorastał w Babilonie, gdzie napisał to proroctwo.

Daniela 9:26

A po sześćdziesięciu dwóch tygodniach (434 lata) Pomazaniec będzie zabity i nie będzie go; lud księcia, który wkroczy, zniszczy miasto (Jerozolimę) i świątynię, potem nadejdzie jego koniec w powodzi i aż do końca będzie wojna i postanowione spustoszenie.

Pamiętajmy, Daniel pisał to proroctwo po tym jak pierwsza świątynia była JUŻ zniszczona. Tak więc proroctwo to mówi o zniszczeniu DRUGIEJ Świątyni. Daniel otrzymał to proroctwo ZANIM druga Świątynia została NAWET zbudowana. To NIE jest RÓWNIEŻ proroctwo o Mesjaszu synu Dawida, gdyż TEN Mesjasz zostaje tu zabity. To jest proroctwo o Mesjaszu synu Józefa. To jego śmierć sprowadza na powrót wygnańców, pozwalając raz jeszcze połączyć się królestwu północnemu i południowemu. ZAUWAŻMY, że Mesjasz przychodzi i WTEDY druga Świątynia zostaje zniszczona. Druga Świątynia została zniszczona w 70 roku. Jak to być może, skoro wygnańcy północnego królestwa (wydarzenie zachowane na koniec wieku) jeszcze nie powrócili? Co dokładnie to proroctwo mówi? Mówi ono, że Mesjasz syn Józefa umiera zanim druga Świątynia będzie zniszczona. Nie mówi nic o powrocie wygnańców. Jednak wiemy z innych źródeł, że to z POWODU jego śmierci wygnańcy wracają, jednak powrót nie nastąpi AŻ DO CZASU końca wieku. Czy Jezua mógł być zatem Mesjaszem synem Józefa? Byli tacy, którzy tak przypuszczali, włączając Kaifasza, arcykapłana z pierwszego wieku.

Jana 11:47-53

47 Tedy arcykapłani i faryzeusze zwołali Radę Najwyższą i mówili: Cóż uczynimy? Człowiek ten dokonuje wiele cudów.

48 Jeśli go tak zostawimy, wszyscy uwierzą w niego; wtedy przyjdą Rzymianie i zabiorą naszą świątynię i nasz naród.

49 A jeden z nich, Kaifasz, który tego roku był arcykapłanem, rzekł do nich: Wy nic nie wiecie,

50 I nie myślicie, że lepiej jest dla nas, by jeden człowiek umarł za lud, niż żeby wszystkim ten lud zginął?

51 A tego nie mówił sam z siebie, ale jako arcykapłan tego roku prorokował, że Jezus miał umrzeć za naród.

52 A NIE TYLKO ZA NARÓD, LECZ TEŻ ABY ZEBRAĆ W JEDNO ROZPROSZONE DZIECI BOŻE.

53 OD TEGO TEŻ DNIA NARADZALI SIĘ ABY GO ZABIĆ.

Dlaczego zmówili się aby zabić kogoś, kogo uważali za Mesjasza? Ponieważ wierzyli, że był Mesjaszem synem Józefa, który MUSIAŁ UMRZEĆ aby północne królestwo powróciło i cały Izrael był zjednoczony pod władzą Mesjasza syna Dawida. Jezusa odniósł się do tej śmiertelnej zmywy (cytując z Ps. 35:19) kilka rozdziałów dalej w **Jana 15:25**: *Jednakże słowo, które jest w zakonie ich napisane, wypełniło się: Bez przyczyny mnie znienawidzili.* Jeżeli rzeczywiście Jezus był Mesjaszem synem Józefa, jego śmierć musiała mieć wielki wpływ na tych wokół niego.

Czas cierpienia

Pierwszy wiek jest znany z kilku historycznych wydarzeń. W Chrześcijaństwie patrzymy na życie i śmierć Jezusa. W Judaizmie jednym z najbardziej bolesnych wydarzeń było wtedy zniszczenie drugiej Świątyni.

W Traktacie Jome jest powiedziane:

“Dlaczego pierwsza Świątynia została zniszczona? Z powodu trzech niegodziwych rzeczy: oddawania czci bawłonom, cudzołóstwa i morderstwa. Ale w czasie DRUGIEJ ŚWIĄTYNI, kiedy to lud żydowski zajmował się studiowaniem Tory, czynieniem dobrych uczynków i aktami dobroczynności, co było powodem jej ZNISZCZENIA? Odpowiedź brzmi: Stało się tak Z POWODU NIENAWIŚCI BEZ PRZYCZYNY, aby nauczyć nas, że nienawiść bez przyczyny jest równa tym grzechom i że jest to poważną zbrodnią, tak jak te trzy wielkie przestępstwa: czczenie bawłanów, cudzołóstwo i morderstwo.” (Joma9)

Pamiętajmy, że lata wcześniej Jezus podał to jako powód swojej śmierci (nienawiść bez przyczyny). Także przez cały Nowy Testament porównywał swoją śmierć do zniszczenia Świątyni.

Jana 2:19

19 Jezus, odpowiadając, rzekł im: Zburzcie tę świątynię, a Ja w trzy dni ją odbuduję.

20 Na to rzekli Żydzi: Czterdzieści sześć lat budowano tę świątynię, a Ty w trzy dni chcesz ją odbudować?

21 Ale On mówił o świątyni ciała swego.

Jaki niezwykle splot wydarzeń doprowadził do śmierci Jezusa. Chociaż był on rzeczywiście wydany na śmierć przez Pogan (Rzymian), to jednak, to jego własny lud (Sanhedryn) skazał go na śmierć. To było samo w sobie wyjątkowo niezwykle.

Talmud w Traktacie Makkot mówi:

“Sanhedryn, który zarządza egzekucję RAZ W CIĄGU SIEDMIU LAT jest piętnowany jako DESTRUKCYJNY TRYBUNAŁ. Rabbi Eliezer ben Azariasz mówi: Raz na siedemdziesiąt lat. Rabbi Tarfon i Rabbi Akiwa mówią: Kiedy byliśmy członkami Sanhedrynu, żadna osoba nie została skazana na śmierć. [Z tego powodu] Rabban Symeon ben Gamaliel zauważył, że oni rozmnożyliby przelewających krew (Makkot 7a).

Mimo to, coś stało się w 30 roku, co wpłynęło tak na Sanhedryn (najwyższa władza sądownicza pierwszego wieku w Jerozolimie), że przeniósł się on ze Świątyni, aby nie wydawać więcej wyroków śmierci. I rzeczywiście, żaden wyrok śmierci nie był już nigdy wydany.

Raz jeszcze Talmud w Traktacie Avodah Zara mówi:“Czterdzieści lat przed zniszczeniem Świątyni Sanhedryn opuścił ją i zajął swoje miejsce w Chanut. Czy miało to jakieś legalne uzasadnienie?...USTANIE GŁÓWNEJ PRZYCZYNY. Dlaczego? Ponieważ

kiedy Sanhedryn zobaczył, że morderstwa były tak nagminne, że nie można było ich poprawnie osądzać, powiedział: *Raczej pójdźmy na wygnanie z miejsca na miejsce, niż ogłosimy ich winnymi (głównych przestępstw), gdyż jest napisane: I uczynisz według wyroku, który powiedzą ci z miejsca, które Pan wybierze, co sugeruje, że miejsce ma znaczenie (Avodah Zara 8b).*

To jednak nie była jedyna zmiana w Świątyni w tym czasie. Znowu **Talmud w Traktacie Joma mówi**: “**CZTERDZIEŚCI LAT PRZED ZBURZENIEM ŚWIĄTYNI** stała się następująca rzecz: **LOS DLA KOZŁA JOM KIPPUR** przestał być ponadnaturalny. Czerwona nić welny, która zwykła była zmieniać się w białą (jako znak Bożego przebaczenia), teraz pozostała czerwoną i nie zmieniła koloru, a zachodnia świeca w świeczniku świątynnym nie chciała się palić, podczas gdy drzwi Świątyni otworzyły się same (Traktat Yoma 39b).

Świątynia została zniszczona w roku 70. Co za *niesamowity przypadek*, że zmiany te zaczęły się 40 lat przed jej zniszczeniem w 30 roku naszej ery. Jedynym znaczącym wydarzeniem, które wydaje się być powiązane z tym czasem, a mogące spowodować takie wydarzenia, to wyrok śmierci wydany na Jezusie, który zmarł 14 Nisan 30 roku naszej ery na wzgórzu poza murami Jerozolimy.

Talmud Babiloński mówi: “ Jako, że nic nie wniesiono na jego obronę, został powieszony w przeddzień Paschy” (Sanhedryn 43a).

Wiara w to, że Jezua był Mesjaszem synem Józefa, że został wzbudzony z martwych i powróci jako Mesjasz syn Dawida, bardzo dobrze pasuje jako możliwość wypełnienia różnorodnych proroctw hebrajskich, jednak wiara w to, że Mesjasz jest Bogiem, jest wielkim niezrozumieniem koncepcji i terminologii pierwszego wieku.

Rick Richardson